

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล.....นายสันหัตต์ วัฒนกุล...

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๒๓๔ หมู่ ๑ ตำบลทัพทัน อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี...

โทรศัพท์ ๐๘๑๘๘๘๓๕๗๙ Facebook-..... Line-.....

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๔ . ปัจจุบันอายุ ๖๔ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

สถาบันการศึกษา โรงเรียนการช่างอุทัยธานี (วิทยาลัยเทคนิคอุทัยธานี)

คณะ/สาขาวิชา ช่างเชื่อม

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ (พื้นที่ ๕๒ ไร่) แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

..... แปลงข้าว พื้นที่ ๑๙ ไร่ หนุ่ยเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ ๑๐ ไร่ บ่อเลี้ยงปลา พื้นที่ ๙ บ่อ (พื้นที่ ๑๕ ไร่) เกษตร

ผสมผสาน พื้นที่ ๓ ไร่ คอกเลี้ยงสัตว์ (๔ คอก) พื้นที่ ๓ ไร่

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๖..... ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

.....๑.องค์ความรู้ด้านข้าว ๒.การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า การบริหารจัดการน้ำ ๓.การปรับปรุงบำรุงดิน (ปุ๋ยหมัก)
๔.การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ ๕.เศรษฐกิจพอเพียง การทำบัญชี เกษตรผสมผสาน ๖.การเลี้ยงสัตว์ (กระบือ).....

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 องค์ความรู้ด้านข้าว การลดต้นทุนการผลิตด้านข้าว การเลือกพันธุ์ข้าว การเพาะกล้าแผ่น การดำนา

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า การบริหารจัดการน้ำ การเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาในนาข้าว

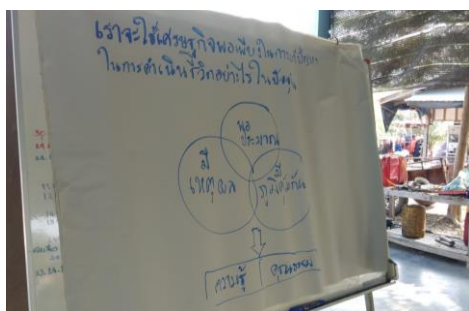
ฐานการเรียนรู้ที่ 3 การปรับปรุงบำรุงดิน ปุ๋ยพืชสด ปอเทือง ถั่วเขียว ถั่วพราง ช่วยเพิ่มธาตุอาหารไนโตรเจน แก่ดิน โดยเฉพาะพืชตระกูลถั่วซึ่งมีจุลินทรีย์ เมื่อไถกลบพืชพวกนี้ลงไปในดินก็จะได้อาตุไนโตรเจนค่อนข้างสูง

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การผลิตสารชีวภัณฑ์ การผลิตเชื้อราบีเวอร์เรีย เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราเมตาไรเซียม

ฐานการเรียนรู้ที่ 5 เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ การทำบัญชีครัวเรือน การปลูกผักสวนครัว

ฐานการเรียนรู้ที่ 6 การเลี้ยงสัตว์ (กระบือ) เลี้ยงกระบือสวยงาม และเลี้ยงกระบือเพื่อจำหน่าย

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๖.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.องค์ความรู้ด้านข้าว ๒.เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า การบริหารจัดการน้ำ ๒.การปรับปรุงบำรุงดิน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.การผลิตสารชีวภัณฑ์ ๒.การเลี้ยงสัตว์ (กระบือ)

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

.....องค์ความรู้ด้านข้าว ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิตข้าว การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีในอัตราที่เหมาะสมตามคำแนะนำของกรมการข้าว มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด เป็นจุดเรียนรู้และแหล่งศึกษาดูงานสำหรับเกษตรกรและบุคคลทั่วไป.....

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

.....มีส่วนร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ในฐานะประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ประธานศูนย์ข้าวชุมชนระดับจังหวัด ประธานแปลงใหญ่ข้าว (กรมการข้าว) ในการนำเสนอปัญหาในพื้นที่เพื่อนำไปจัดทำแผนงานโครงการในการแก้ปัญหาด้านการเกษตร.....

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

.....วิเคราะห์ปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับคณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอทัพบก เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. และหลักสูตรการเรียนรู้ของ ศพก.ดังนี้.....

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย
๑. การเตรียมการ -ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก. กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้	๑	ครั้ง
๒.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.		
๒.๑ การปรับปรุงฐานเรียนรู้ - ฐานเรียนรู้ เรื่อง องค์ความรู้ด้านข้าว - ฐานเรียนรู้ เรื่อง การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า - ฐานเรียนรู้ เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดิน - ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตสารชีวภัณฑ์ - ฐานเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	๕	ฐาน
๒.๒ การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตข้าว - คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ วิเคราะห์ปริมาณธาตุ NPK ในดิน เตรียมดิน รูปแบบการปลูกข้าว ใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยสั่งตัด) สำรวจติดตามแมลงศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง)	๑	เรื่อง
๒.๓ การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก. - ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ข้อมูลวิชาการ ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร	๑	เรื่อง
๒.๔ พัฒนาศูนย์เครือข่าย - คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ	๑	ศูนย์
๒.๕ คณะกรรมการ ศพก. - ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	๔	ครั้ง
๓. การให้บริการของ ศพก. - การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร การให้บริการด้านการเกษตร การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	๑๒	ครั้ง
๔. การอบรมเกษตรกร - การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของ ศพก. ตลอดฤดูกาลผลิตตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร	๓/๑๐	ครั้ง/ราย
๕. พัฒนاتی้งงาน - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก	๔	ครั้ง
๖. ติดตามประเมินผลและรายงาน - การรายงานความก้าวหน้า และสรุปผลการดำเนินงาน	๔	ครั้ง

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

.....“บ้านทุ่งรพฟ้า” แต่เดิมเป็นพื้นที่ดอนและแห้งแล้ง ทำนาได้ผลผลิตเพียง ๒๐๐ กก./ไร่ ราคาผลผลิตตกต่ำ พื้นที่นาไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน และไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรหรือในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งนายสันทัด วัฒนกุลมีพื้นที่ เพื่อใช้ประโยชน์ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ทำการเกษตร และเลี้ยงสัตว์ ประมาณ ๕๒ ไร่ ต่อมาได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงได้นำหลักแนวคิดในเรื่องบริหารจัดการดินและน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด โดยแบ่งพื้นที่เป็น ๓๐ - ๓๐ - ๓๐ - ๑๐ ได้แก่ แหล่งน้ำ ร้อยละ ๓๐ พื้นที่นา ร้อยละ ๓๐ พืชไร่ พืชสวนและเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ ๓๐ ที่อยู่อาศัยและพืชผักสวนครัว ร้อยละ ๑๐ และบูรณาการหน่วยงานราชการในพื้นที่มาให้คำแนะนำในการปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร และนำเทคโนโลยีและองค์ความรู้มาใช้ในการทำการเกษตร ได้แก่ เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว การทำนาดำ การบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอสำหรับทำการเกษตร การปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด การวางแผนการผลิตพืชตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

.....๒.๑ ปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ และการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสมกับพื้นที่

.....๒.๒ ปัญหาเรื่องดินขาดความอุดมสมบูรณ์

.....๒.๓ ปัญหาการปลูกพืชเชิงเดี่ยว

.....๒.๔ ปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ และต้นทุนการผลิตสูง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

.....๑.๑ เทคโนโลยีการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีตามอัตราที่กรมการข้าวแนะนำ

.....๑.๒ การลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีโดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

.....๑.๓ ลดการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารชีวภัณฑ์ และน้ำหมักชีวภาพ

.....๑.๔ การวางแผนการผลิตพืช

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

.....๒.๑ ศึกษาและวางแผนความเหมาะสมของเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ต้องการนำมาใช้กับชนิดพืช สภาพพื้นที่ และทรัพยากรที่มีอยู่

๒.๒ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ ในการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๓ ติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรมให้เหมาะสมกับพื้นที่มากยิ่งขึ้น

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ด้านทานโรคแมลง โดยประสานงาน กับศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์ เพื่อเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และตรงตามความต้องการของตลาด ดังนี้

- ๓.๑ ศึกษาพื้นที่ และสภาพปัญหา ได้แก่ สภาพอากาศ ปริมาณน้ำ โรค แมลงศัตรูข้าวที่พบในพื้นที่
- ๓.๒ ทดลองแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และเครือข่าย โดยศึกษาข้อมูลวิชาการจากสื่อต่างๆ
- ๓.๓ ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหา
- ๓.๔ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติขยายผลสู่เกษตรกรและเครือข่ายรายอื่นๆ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๙.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)หญ้าเลี้ยงสัตว์..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาบึก ปลาสวาย ปลานิล ฯลฯ..... จำนวน.....๓.....บ่อ

๒.๒)ปลาตะเพียน..... จำนวน.....๖.....บ่อ

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)กระบือ..... จำนวน.....๘๐.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเมล็ดพันธุ์ (๒๐ กก./ไร่)	เป็นเงิน	๓๘๐	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าเตรียมดิน (น้ำมันและคนขับ)	เป็นเงิน	๔๐๐	บาท/ไร่
๑.๓) ค่าสารเคมี	เป็นเงิน	๖๕๐	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าปุ๋ยเคมี (สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ,๔๖-๐-๐)	เป็นเงิน	๑,๐๕๐	บาท/ไร่
๑.๕) ค่าจ้าง (ฉีดสารเคมี หว่านปุ๋ย เก็บเกี่ยว)	เป็นเงิน	๙๔๐	บาท/ไร่
๑.๖) ค่าอื่นๆ	เป็นเงิน	๓๕๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๓,๗๗๐	บาท/ไร่		
รายได้	๙,๘๐๐	บาท/ไร่	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..... จำหน่ายผลผลิตข้าว และกระป๋อง

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๒๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ต่อตนเอง	เกษตรกรรายอื่น	ชุมชน
๑. ลดต้นทุนการผลิต ๒. เพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ๓. ครอบครัวมีความมั่นคง และ ภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร	๑. เป็นต้นแบบในการทำการเกษตร ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ๒. เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ ในการทำการเกษตร	๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกร ในชุมชน ๒. เป็นแหล่งศึกษาดูงานและ เปลี่ยนเรียนรู้ให้กับเกษตรกรใน พื้นที่และนอกพื้นที่ ๓. เป็นจุดรวบรวมองค์ความรู้ด้าน การเกษตรของชุมชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

.....๑) การอัดฟางก้อนเพื่อเป็นอาหารสัตว์ และการไถกลบตอซัง ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร และลดปัญหาการเกิด PM.๒.๕

.....๒) การใช้สารชีวภัณฑ์ ช่วยอนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติ และสร้างสมดุลให้กับระบบนิเวศ

.....๓) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยพืชสด ช่วยฟื้นฟูโครงสร้างดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์และลดการใช้ปุ๋ยเคมี

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

.....๑) มีรายได้จากการจำหน่ายฟางก้อน

.....๒) ลดต้นทุนการผลิตข้าว ได้แก่ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

.....๓) พื้นพระบดินเวศให้มีความสมดุล

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

.....๑) สามารถใช้ ศพก.เป็นแหล่งเรียนรู้ และศึกษาดูงานการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และให้บริการด้านการเกษตรในชุมชนได้

.....๒) เป็นจุดบ่มเพาะเกษตรกรที่จะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่โดยการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายร่วมกัน

.....๓) เป็นแหล่งจัดเก็บข้อมูลพื้นที่ ด้านการผลิต การตลาด ของสมาชิก และเกษตรกรในชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรในพื้นที่และแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรร่วมกัน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

.....๑) สามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้ การลดต้นทุนการผลิตข้าว การปรับปรุงบำรุงดิน การบริหารจัดการน้ำ การจัดการโรคแมลงศัตรูข้าว การปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง การจัดทำบัญชีครัวเรือน การเลี้ยงกระบือ

๒) เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ เรื่องข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน และแปลงใหญ่ข้าว

๓) เป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑) เป็นผู้ให้คำแนะนำและประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่

๒) บทบาทของการเป็นประธานศูนย์ข้าวชุมชน ประธานแปลงใหญ่ข้าว ประธาน ศพก.ระดับจังหวัด/เขต นำเสนอปัญหาในพื้นที่ให้ที่ประชุมระดับจังหวัด/เขต ทราบ เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา

๑) ให้บริการข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ด้านการเกษตร ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลทัพทัน หมู่ที่ ๘ ตำบลทัพทัน อำเภอดุสิต จังหวัดอุทัยธานี

๒) เวทีการประชุมสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน แปลงใหญ่ข้าว การประชุม ศพก.เครือข่ายระดับอำเภอ

๓) การให้บริการข่าวสาร องค์ความรู้ด้านการเกษตรผ่านเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ศพก.เครือข่ายในพื้นที่อำเภอดุสิต

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทาง	เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติ	ผลลัพธ์
๑. เวทีการประชุมต่างๆ ๒. การสื่อสารตัวต่อตัว (เกษตรกรต้นแบบกับเกษตรกร) ๓. การเยี่ยมเยียน ๔. การศึกษาดูงาน ณ ศพก.	๑. ปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิมโดยนำองค์ความรู้จากศพก.มาปฏิบัติ ๒. เกษตรกรเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง	๑. เพิ่มผลผลิต ๒. ลดความเสี่ยงในการทำการเกษตร ๓. ลดต้นทุนการผลิต ๔. ลดความเสียหายจากโรคแมลงและภัยธรรมชาติ ๕. มีทางเลือกในการทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ๖. มีเครือข่ายเพิ่มขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

.....๑) ร่วมนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านในการจัดทำแผนหมู่บ้าน/ชุมชน.....

.....๒) ประสานหน่วยงานช่วยแก้ไขปัญหากรณีเกิดปัญหาเร่งด่วน เช่น การบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง การปลูกพืชหลังฤดูทำนา.....

.....๓) เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อำเภอทพท.....

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

.....๑) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงภาคการเกษตร.....

.....๒) เกษตรกรต้นแบบและผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร.....

.....๓) เป็นผู้ประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ.....

.....๔) สร้างเครือข่ายด้านการเกษตร.....

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงภาคการเกษตรในการ พลิกฟื้น ดิน น้ำ ให้มีความอุดมสมบูรณ์
เหมาะสมแก่การปลูกพืช

๒) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน

๓) สร้างเครือข่ายในการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่และนอกพื้นที่

๔) ครอบคลุมมั่นคง และภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลทัพทัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี

- อดีตรองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลทัพทัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี

- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

- อาสาสมัครฝนหลวง

- ชานาอาสา กรรมการข้าว

- ประธานศูนย์ข้าวชุมชน

- ประธานแปลงใหญ่ข้าวตำบลทัพทัน

- ผู้นำจิตอาสาในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน เงินป่วย อุทกภัย

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- อุทิศพื้นที่ส่วนตัวสร้างศาลาที่ประทับสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- ที่ตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลทัพทัน อำเภอกันทรวิชัย

.....- ให้ความอนุเคราะห์เกษตรกรที่ต้องการพัฒนาสายพันธุ์ควายไทยโดยสนับสนุนน้ำเชื้อในราคาถูก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงนำนักศึกษาวิชาทหาร ทักษะการลาดตระเวนมือ บ้าน
หนองหญ้าปล้อง ปี ๒๕๓๕ และ ทาเลที่ประทับ ซึ่งครอบครัววัดนาคหลวงถวาย

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

.....“ยิ่งให้ ยิ่งได้” โดยการให้ความร่วมมือกับทุกองค์กรและเพื่อนบ้านในการร่วมคิดร่วมทำและร่วมรับ
ผลประโยชน์.....

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

.....เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอทพทัน ทีมถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการ
ผลิตสินค้าเกษตรตำบลทพทัน (ศพก.หลัก) ดังนี้.....

-๑. นางสาวนา ไหว้งค์..... เกษตรอำเภอทพทัน..... วิทยากรกระบวนการ.....
-๒. นางสาวนิภาพร บุตรสิงห์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ จันประเด็น.....
-๓. นางสาวนันทา ฤทธิเต็ม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ จดละเอียด.....
-๔. นางสาวกนิษฐา ชำนิเกษตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ..... จดละเอียด.....
-๕. นางสาวสุนันท์ เอี่ยมกระจำง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร..... ถ่ายภาพ/บันทึกเสียง/วิดีโอ.....
-๖. นางสาวชาลิสา ชัยมาศ นักศึกษาฝึกงาน..... ผู้สังเกตการณ์.....

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑) การสอบถามข้อมูลจากเกษตรกรต้นแบบ

๒) Mind Map (แผนที่ความคิด)

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑) หัวข้อคำถามบางข้อคล้ายๆ กันทำให้ได้คำตอบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒) ควรกระตุ้นคำถามเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการตอบคำถามของเกษตรกรต้นแบบ

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๓. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

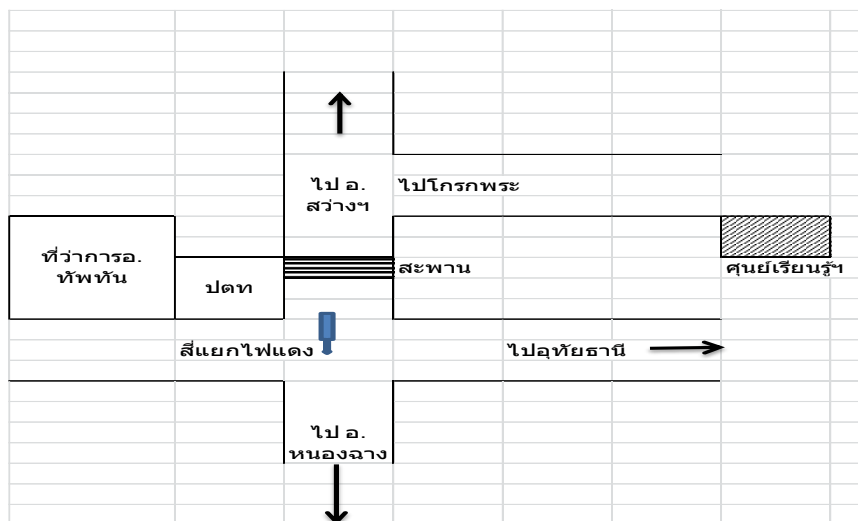
ภาคผนวก

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลทัพทัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี

สินค้าหลัก : ข้าว

สถานที่ตั้ง : บ้านตาลแกว หมู่ที่ 8 ตำบลทัพทัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี

พิกัด : X=596792 Y=1711562 Zone : 47

แผนที่และคิวอาร์โค้ดแสดงเส้นทางไปยัง ศพก